

Teema: Võrdne kohtlemine? – Inimõigused

Osa 2: Sinu õigused

Minul on õigused... Sinul on õigused... Kuidas sinu õigused minu omi mõjutavad? Selles osas keskendutakse teiste inimeste õigustele ning õiguste ja kohustuste vahelisele seosele.

Hoiatus! Õppetükk sisaldab linke YouTube'ile jt veebisaitidele. Väljaspoolsete veebisaitide sisu võib muutuda ja selle sobivust õpilastele tuleb kontrollida.

Käesoleva osa õpitulemused

Õpilased õpivad:

- mõistma ja eristama õigusi ja kohustusi;
- mõistma globaliseerumise, kohalike tavade ja õiguste vahelisi suhteid;
- uurima oma piire ning enda ja teiste prioriteete.

Õppematerjalid

Õppematerjal 4	Iqballi lugu
Õppematerjal 5	Tsitaadid moेतөөстүсест
Õppematerjal 6	Fotod
Õppematerjal 7	Lood
Õppematerjal 8	Stsenariumid

Klassitöö 1: Tähtsam kui minu õigused?

Paluge õpilastel mõelda riitele, mida nad kannavad: kus need on toodetud? Kas õpilased teavad midagi inimõiguste olukorrast selles riigis? Selgitage neile, et mõnes riigis ei ole inimõigused seadustega samavõrra kaitstud nagu teistes. Mõnes riigis töötavad täiskasvanud tunduvalt kauem kui 8 tundi päevas ja 5 päeva nädalas, väga väikese töötasu eest ja ilma mingi seadusliku kaitseta. Vahel tuleb ka lastel töötada, selle asemel et koolis käia. Uurige, mis tundeid tekitab õpilastes teadmine, et mõnel maal ei saa lapsed koolis käia, kuna peavad valmistama riideid, mida nemad kannavad?

Tutvuge õppematerjali 5 tsitaatidega moेतөөстүсест ja kõrvutage neid Iqballi looga õppematerjalis 4. Küsige õpilastelt, kas nad arvavad, et saaksid midagi selles küsimuses teha või peaksid tegema? Kus lõppevad meie vabadus ja õigused ning algavad teiste omad? Kui õpilased ei ole seda juba öelnud, siis selgitage neile, et meie õigused on kellegi teise kohustused ja vastupidi. Paluge õpilastel määrata kindlaks, missugune kohustus on iga õiguse taga 1. osas loodud „Õiguste seinal”.

Rühmatöö 1: Laste õigused enne ja nüüd

Küsige õpilastelt, miks on mõnes riigis õiguste kaitseks seadused? Näidake neile õppematerjali 6 fotosid ja paluge neid kommenteerida: kas õpilased oskavad ära arvata konteksti? Kust need lapsed võiksid pärit olla? Millal need fotod tehtud on? Rääkige neile, et tööstusrevolutsiooni ajal oli laste töö tavaline nähtus kogu Euroopas; haridus ei olnud kohustuslik ja vaesuse tõttu pidid perekonnad saatma oma lapsed tehastesse või kaevandustesse tööle. Pärast seda arutelu jagage klass viieks enam-vähem võrdseks rühmaks ja paluge neil kirjeldada võimalikult täpselt kahte tavalist päeva oma nädalas, ühte argipäeva ja ühte nädalavahetuse päeva. Paluge neil koostada aruanne tunnikaupa ja esitada iga tunni kohta tegevused, nagu täidaksid nad kalendermärgmikki. Seejärel paluge neil oma päevakava kommenteerida. Kui palju on õpilaste arvates laste päevakava aastatega muutunud? Jaotage rühmadele välja õppematerjal 7 (laste lood) ning paluge neil täita sama ülesanne nende laste kahe päeva kohta. Selle teema kohta lisateabe saamiseks võivad õpetajad kasutada järgmist linki artiklile laste õiguste ja laste töö ajaloo kohta:

History of child rights and child labour

Rama Kant Rai*

Rühmatöö 2: Tähtsam kui meie õigused?

Kas inimõigusi võib mingitel tingimustel peatada või tühistada? Kas kedagi võib inimõigustest ilma jätta, et kaitsta ühiskonna heaolu laiemalt? Ja millal selline õigustest ilmajätmine lõppeks? Küsige, mida õpilased sellest arvavad; kas nad oleksid nõus sellega, et keegi jäetakse mingitel asjaoludel õigustest ilma? Kas ühiskonna kui terviku vajadused on tähtsamad kui üksikisiku inimõigused? Ja kellel üldse oleks õigus otsustada, kas kahtlusaluse õigusi võib peatada? Kasutage õppematerjali 8, et seda teemat konkreetsete näidete abil edasi arutada.

Võite paluda õpilastel koostada üheskoos nimekirja õigustest, mida nad peavad üksmeelselt eluliselt tähtsaks ja mida ei tohi puutuda, ning nendest, mida nad oleksid valmis suurema hüvangu nimel peatama või millest loobuma.

Rühmatöö 3: Väitluse aeg!

Kuidas on kohalikud traditsioonid seotud inimõiguste ja vähemuste õigustega? Sageli räägitakse sellest, kuidas mõned kohalikud tavad, mis on maailma eri osades püsinud sadu aastaid, on inimõigustega vastuolus. Kui oleme mõne tavaga harjunud, ei märka me vahel selle mõjusid. Jagage klass kaheks enam-vähem võrdseks rühmaks. Paluge neil valmistuda väitluseks ühelt poolt inimõiguste ja vähemuste õiguste austamise ja teiselt poolt traditsioonide ja tavade austamise üle. Kas õpilased oskavad tuua näiteid tavadest või kommetest, mille kohta võiks öelda, et need ei arvesta või nendega koguni rikutakse inimõigusi teie kogukonnas? Paluge neil kaaluda, kas oleks õige

EUROOPA AJALOO MAJA

keelata mõnel rahvusel või rühmal teatud traditsioone ja tavasid järgida? Kui jah, siis miks? Kui ei, siis miks mitte? Täpsemaid juhiseid väitluse korraldamise kohta klassis saab järgmisest dokumendist:

